

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7365,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Mušanov v Ankari

Istočasno, ko je jugoslovanski zunanji minist-
ster dr. Marinković posetil poljsko prestolico
Varšavo, da manifestira prijateljske odnose
obeh slovanskih narodov, je naša vzhodna slo-
vanska sosedna Bolgarija poslala svojega ministr-
skega predsednika, ki je obenem zunanji mini-
ster, Mušanov v prestolico moderne Turčije, v
Ankaro. Oba, jako pomembna politična obiska
latinalno vpadata na isti datum, kakor da že s svo-
jim golim dejstvom pričata, da gre razvoj bal-
kanske politike v dveh čisto različnih smereh.

Pomembnosti in dalekosežnosti bolgarskega
koraka v prvem hipu niti ni mogoče v celem
obsegu oceniti. Prvi vtis, ki se vsiljuje sam po
sebi, kaže na bolgarsko orientacijo proti — vzhodu.
Tako po padcu vlade demokratičnega zgo-
vora, ko je narodni blok pod vodstvom Malinov-
Mušanova prevzel vladno, je bilo jasno, da se bo
Bolgarija za vsako ceno skušala izklopiti iz po-
polne povojne politične osamelosti. Demokratični
govor se z zunanjo politiko radi neprestanih
uotranjih političnih borb, katerim je hotel biti
kos s krvavo in nesmiselnim diktatorom, — ni mo-
gel učinkovito pečati. Zato pa se je narodni
blok, ki ima za seboj ogromno večino naroda,
tako z vso vnetostjo vrgel na ureditev zunanje po-
litičnih problemov.

Prvi, odločilni korak v tej smeri je »prijateljski obisk«
v Ankaro. Sestanek je bil že davno
napovedan in z obeh strani skrbno pripravljen.
Po vseh znakih sodeč je Mušanovu utri pot so-
vjetski zunanje-politični komisar Litvinov, ki se
je pred dobrim mesecem mudil v Ankari, tudi na
»prijateljskem«
obisku. Po bolgarskih informaci-
jah bo v Ankari namreč podpisana sovjetsko-
bolgarska trgovinska pogodba, za katero so tekla
pogajanja v Moskvi že več mesecev. Tudi sovjeti
brdiko čutijo pritisk gospodarske krize. Zato jim
je vsaka zveza dobrodošla, zlasti če gre za sosedo
v Črnem morju, preko katere bi mogli tudi po-
litično položiti svojo nogo na Balkan. Kajti trgo-
vinska pogodba male Bolgarije z Rusijo ne more
biti brez gotovih političnih posledic. Če samo s
tega vidika je Mušanov pot v Ankaro zgodovinskega
pomena. Dejansko pa gre za mnogo več.
Gre za gotovo politično orientacijo Bolgarije, ki
utegne imeti dalekosežne posledice. V sedanjih
bolgarskih vladah prevladujejo zemljedelci, ki jih
je nekoč vodil Stambolijski. Leta 1923 je padel
kot ministrski predsednik pod morilčevim kroglo,
ker je hotel združenje Bolgarije in Jugoslavije.
V njegovem pisniku so pozneje našli manifest,
v katerem odstavljajo dinastijo in proglašajo zdru-
ženje Bolgarije z Jugoslavijo. Dotično pisanje
najbrže ne bi več dolgo ostalo le v predalu nje-
gove pisalne mize, ako bi Stambolijski ostal pri
življenju in na vladi. Tedaj je Stambolijski s
svojim aktom tolmačil razpoloženje bolgarskega
kmečkega ljudstva, čigar voditelj je bil. Ako da-
nes Mušanov obrača Mali antanti hrbet in se s
pristanikom tistih zemljelcev pelje v turško
Ankaro, da obišče narod, s katerim so bili Bol-
gari v tisočletnem sovrastvu in ga na tej poti
spremlja Dimov, glavni tajnik zemljedelske
stranke — potem je to jasen dokaz, kako docela
so se v osmih letih politično preorientirali zem-
ljedelci, najmočnejša bolgarska politična forma-
cija. Turčija, ki je neposredna sosedna, more Bol-
gariji poleg neke gotove politične varnosti v za-
ledju, nuditi Bolgarom tudi gospodarsko uspešno
trgovsko pogodbo, od katere bodele obe stranki
imale le korist. Dalje je Turčija najboljši zave-
znik Rusije in tako vodi preko Ankare Bolgare
pot tudi v Moskvo. Brez dvoma je sovjetska
Moskva prva veselila, ki z velikim dopadanjem
sledí Mušanovim korakom.

Druga volesila, ki se pri tem dogodku ra-
duje, je — Italija. Mušanov obisk v Ankari
pomenja korak bližje k stari politični zame-
liteli na Balkanu, ki gre za tem, da poveže čim
tesneje Atene, Sofijo in Ankaro skupaj v eno
trozvezo, ki naj bi tvorila učinkovito protiutež
francoski balkanski politiki in njenim balkanski
zaveznici Jugoslaviji, obenem pa bi tvorila ob-
sežno ozemlje za italijansko gospodarsko pene-
tracijo na Balkan in v Levanto. V trgovini z Le-
vanto je bila pred vojno francoska zastava na
prvem mestu. Po vojni je njeno mesto zavzela
italijanska trikotarka. A tudi sicer se je Italijanom
posrečilo, da so se politično in gospodarsko mo-
čno uveljavili v Egejskem morju. S politično tro-
zvezo med Turčijo, Bolgarijo in Grčijo bi Balkan
bil razcepljen v dve polovici, katerih ena vsaj naj
bi po italijanski zamisli stala pod njeno patrona-
co. Divide et impera! prastaro geslo, s katerim
je še vedno pri zavisti in tekmi narodov mogoče
uspeti.

Za novim položajem, kakor se sedaj razvija,
pa po vsej verjetnosti tiči še tretja volesila —
Anglija, dasi ona zasleduje čisto drugo cilje. Pred
nedavnim časom smo čuli iz dobro informiranih
virov, da bi eventualni trozvezni Grčije, Bolgarije
in Turčije pripadel prehodni mandat v Svetu
Zveze narodov. To naj bi bila zaenkrat nastna
vaba za Turčijo, da stopi v Zvezo narodov, kjer
se do danes ni članica. Obenem pa bi se napra-
vila neka koncesija Grčiji, do katere goji Anglija
tradicionalne simpatije. Anglija s tem zasleduje
seveda cilje svoje imperijalne politike. Silno ve-
liko ji je na tem leželo, da ohranja mohamedan-
ce pri dobri volji, saj jih ima preko 100 milijonov
v svojem imperiju. Sedaj ima mohamedanski
nestalni mandat v Svetu Z. N. Perzija, ki pa je
že letos potekel. V slučaju, da ni druge moha-
medanske države v Zvezi, ga Perzija reklamira
še nadalje za sebe. Če pa k Zvezi pristopi Turč-
ija, je gotovo, da bi kot članica nove trozveze po
angličkem posredovanju dobila mandat. S tem bi
ohranila Anglija pri dobri volji Mohomedance,

Pred važnimi razgovori v Londonu

Carine in reparacije na dnevnem redu — Nasprotujoči si stališči Francije in Anglije

London, 5. dec. Na vidiku so važni razgovori
med angleškim zunanjim ministrom in predstavi-
niki celinskih držav, ki so jih najbolj zadele an-
gleške carine. Belgijski zunanji minister Hymans
je sporočil angleški vladi, da bi se rad pogovoril
s kompetentnimi ministri v zadevi trgovinskih od-
nosov med Belgijo in Anglijo, in to v zvezi z viš-
jimi angleškimi carinami. Angleška vlada je nato
povabila belgijskega zunanjega ministra v London.
Ta priprave semkaj v središču glavnega tajnika
zunanjih zadev se v teku jutrišnjega dne. V pone-
deljek se že sestane z zunanjim ministrom Johnom
Simonom, v torek pa ga sprejme trgovinski mini-
ster Walter Runciman. V istem smislu je že son-
dirala teren tudi Nemčija, Francija pa je po ne-
deljskem obisku trgovinskega ministra v Londonu
že itak stalno v stikih z angleško vlado. Zato se z
vso upravičenostjo pričakuje za prihodnji teden
važna mednarodna posvetovanja v Londonu.

Glede stališča angleške vlade v vprašanju
carin ni nikakega upanja, da bi angleška vlada
pod pritiskom prizadetih držav opustila novo smer
trgovinske politike in se obrnila na pot svobodne
trgovine. Vse kaže, da so v teku priprave za osno-
vanje zaokroženega gospodarskega sveta, ki bi ga
tvorila Anglija s svojimi dominijoni in ki bi se
zaprl pred svetom s carinami. Ideje znanega im-
perialista lorda Beaverbrooka čedalje bolj prodi-
rajo. V ta namen je bila sklicana imperialna kon-
ferenca v Ottawo, ki se bo vršila julija meseca.
Prav radi tega so v diplomatskih krogih mnenja,
da ne bo Anglija glede carin prav nič popustila
celinskim državam, dokler se vprašanje carin ne
reši na tej konferenci. Carine na kmetijsko izdelke
bodo hudo zadele tudi Kanado. To ni slučajno, da
se v Londonu mudi ministrski predsednik Kanade
g. Bennett, ki je odpotoval iz Kanade na zdrav-
stveni dopust. Namenjen je bil v južno Francijo, a
končal je navedenost v Londonu. To kaže, da
Med Kanado in Anglijo vršijo važna pogajanja
predvsem glede nadaljnje carinske politike.

Blížnjim londonskim razgovorom se pripisuje
posebna važnost glede na splošno mednarodni po-
ložaj v Evropi, ki je nastal po zadnjem govoru mi-
nistrskega predsednika Lavalja. Laval je izrecno
dejal, da ne more Francija nikakor pristati na to,
da bi se dala v vprašanje kratkoročnih kreditov
Nemčiji prednost pred reparacijami, to je, pred
takimi zvanimi političnimi dolgi. Anglija, ki je in-
vestirala v Nemčiji in Avstriji ogromne kapitale,
je pač interesirana na tem, da se da prednost za-
sebnim dolgovom, to je kratkoročnim kreditom,
pred političnimi, ker ve, da se na takšen način
bolje zavaruje njen denar. Anglija se je po svojih
oficijoznih listih jasno izrazila v tem smislu. To
stališče angleške vlade je seveda prišlo prav

Nemcem. Toda Francija še vedno vztraja pri svoji
zahtevi, da se reši predvsem vprašanje reparacij.
Flandin je to stališče francoske vlade razložil an-
gleškemu ministrom med svojim obiskom v Londo-
nu in splošno govorijo, da je tudi Angliji zagrozil,
da bo Francija prisiljena, odtegniti svoje kredite
Angleški banki, izmed katerih zapade 15 milijonov
januarja, drugih 40 milijonov pa prihodnjega sep-

tembra. Flandin je tudi insistiral, naj bi se funt
stabiliziral in da bi angleška vlada pristala na to,
da bi se vprašanje revizije mirovnih pogodb vsaj
za nekaj let odložilo, da bi bila tako dana Evropi
možnost mirne gospodarske obnovitve.

S tega vidika bodo prihodnji razgovori v
Londonu še bolj zanimivi kakor pogajanja o cari-
nah sama.

Angleški finančni minister o padcu funta

Funt ne bo več padal — Anglija bo gledala pred vsem na lastne koristi

London, 5. dec. Ž. Snoči je imel finančni mi-
nister Chamberlain v trgovski zbornici v New Por-
tu govor, v katerem se je predvsem lotil vprašanja
padca angleškega funtsterlinga. Rekel je, da ne vidi
nikjer nobenega vzroka, zaradi katerega bi funt še
nadalje padal, pripomnil pa je, da bo obdržal da-
našjo vrednost najbrž delj časa. Nervoznost, ki je
danes objela ves svet, se bo najlažje odpravila na
ta način, da se čimprej reši zadovoljivo vprašanje
nemških reparacij in ustvari ponovno zaupanje v
stabilnost Nemčije, ker bo Nemčija šele takrat v
stanu, da izpolni svoje trgovinsko-politične obvez-
nosti. Chamberlain je nadalje poudarjal, da si bo
Anglija dovolila iste pravice, kakor druge države,
to je, da vodi svojo gospodarsko politiko tako, ka-
kter to najbolj odgovarja njenim lastnim interesom.

Anglija je pripravljena z vsako državo voditi pri-
jateljska pogajanja o tarifni politiki, vendar pa
pred državno konferenco v Ottavi ne more priti do
nobene obveznega sporazuma. Chamberlain je
opozoril, kako težko je zadelo Anglijo francoska ca-
rinska politika, ko je Francija zvišala carine na
angleški prevoz, ni pa isto storila napram drugim
državam. Angleška premovalna industrija je težko
udarjena. Zaradi tega bi Anglija želela hitra po-
gajanja s Parizom. Kar se tiče od Anglije določenih
antidumpinških carin, so iste dosegle svoj cilj, ker
je bil uvoz preprečen. Najtežja naloga Anglije bo
vsekakor izvesti ravnotežje drž. proračuna v pri-
hodnjih treh letih. Pri tem je treba upoštevati, da
je zadnje obdobjenje naroda v Angliji ne samo
doseženo, temveč tudi že zdavnaj prekoračeno.

Ogromen deficit angleške trgovine

London, 5. dec. tg. Baldwin je imel v Aber-
deenu govor, v katerem je izjavil, da se angleška
kriza po volitvah še ni ustavila. Tudi še ni znano,
ali se bo državni proračun do prihodnjega aprila
izvrševal, tako da je verjetno, da bo vlada do tedaj
prisiljena, storiti še nadaljnje korake. Deficit trgo-
vinske bilance za vse leto se mora ceniti na 100
milijonov funtov. Dokler bo to trajalo, ni misliti
na stabilizacijo funta. Kljub padcu valute v zadnjih
dneh pa notranja kupna moč ni trpela in zato ni
mного poveda za bojazen.

Stavka v Hollywoodu

Newyork, 5. dec. Ž. Danes so v Hollywoodu
začeli stavkati. Stavka bo trajala 24 ur in sicer v
podjetjih družbe Warner Brother in First National
Film, stavkali pa bodo vsi nameščenci. Znižali so
jim namreč 25 odstotkov njihovih plač.

Finančna posvetovanja v Baslu in v Parizu

Zeneva, 5. dec. Ž. V ponedeljek se bo sestel
v Bazilu odbor finančnih strokovnjakov, ki je
predviden po Youngovem načrtu. Ta odbor bo
proučil in dognal plačilno kapaciteto Nemčije. Čim
bo odbor končal svoje delo in podal poročilo, se
bo lahko vršila velika finančna konferenca, na ka-
teri bodo razpravljali o vprašanjih reparacij, med-
zaveznih dolgov in o moratoriju.

Pariz, 5. dec. Ž. Snoči je prisel semkaj an-
gleški predstavnik v Youngovem odboru in se je
danes dopoldne sestel z raznimi politiki in finan-
niki. Danes bo prisel semkaj tudi ameriški pre-
stavnik za bančno konferenco v Berlinu Albert
Wiggins, ki bo z raznimi finančniki razpravljal o
tako zvanih nemških zmrazjenih kreditih. Od več-
raj se nahaja v Parizu tudi angleški predstavnik
za berlinsko konferenco in vodi pogajanja s fran-
coskimi bankami, ki so na stvari zainteresirane.

Hoover se udeleži razorožilvene konference?

Novi radikalni predlogi Amerike

Zeneva, 5. dec. Ž. V tukanjskih ameriških
krogih se govori, da ni izključeno, da bo poleg dr-
žavnega tajnika Stimsona prisel v Evropo tudi
predsednik Hoover, da prisostvuje razorožilveni
konferenci, ki se bo vršila v začetku februarja me-
seca 1932. V istih krogih zatrjujejo, da bo Ame-
rika predložila neke nove predloge za redukcijo
in omejitve mornariškega oboroževanja. Misli se,
da bo Hoover na razorožilveni konferenci predlo-
žil načrt, po katerem bi se velike linijske ladje,

katerih graditev je sicer zelo omejena vendar pa
po washingtonskem sporazumu iz leta 1922 dovo-
ljena, popolnoma črtali iz seznama mornariškega
oboroževanja. — Govori se nadalje, da če pride
Hoover v Evropo, ne bo sodeloval samo na razoro-
žilveni konferenci, ampak se bo udeležil tudi fi-
nančne konference, na kateri se bodo reševala
vprašanja o nemških reparacijah in medzaveznih
dolgovih.

Korupcija na Madžarskem

Uradniki imajo po 20 plačanih mest

Budimpešta, 5. dec. Ž. Seja parlamenta je bi-
la zelo zanimiva. Poslanec Gantar je opozoril, da
se nahaja v Madžarski legija neodgovornih činite-
ljev, ki imajo zelo velik vpliv pri delu vlade. V
zunanji politiki ni nobene smeri in vlada vsepo-
sed sama površnost. Bela Kun je zahteval, da ura-
dniki nikakor ne sme imeti več kot en položaj ter
ne šteti nekaj uradnikov, ki imajo po 20—30 služb,
kjer črpajo ogromne zneske za svoje brezdelje.
Vprašal je nadalje, kdo je pravzaprav predsednik
vlade: grof Karoly ali grof Bethlen. Najbolje bi
bilo, je rekel, če bi unificirana stranka objela
svoj režim in »skočila z njim v prepad. Poslanec
Sakač je poudarjal, da je Bethlenov in Karolyjev
režim zadolžil narod za 4 milijarde pengő. Bethlen
je sprejel obveze in zastavljal Madžarsko državo.
Zahteval je, da se likvidirajo vse velike županije

ter da se ukinejo vse institucije vojnih sodišč. Po-
slanec Somogy je zahteval ukinitve latifundij in
agrarne reforme. V Madžarski, je rekel, rovarijo
v zadnjem času komunisti in legitimisti. Franjo
Hunyady je ugovarjal proti temu in rekel, da legi-
timisti neuganjajo prav nobenih tajnih eksperi-
mentov.

Budimpešta, 5. dec. Ž. Preiskava o poizkuše-
nem prevratu na Madžarskem je končana. V za-
porih se nahaja samo še 23 oseb, vsi drugi so bili
izpuščeni. Arctiranih je bilo v celoti naj 100 oseb.
Vse osebe, ki se nahajajo v zaporih, niso resne in
bo šel tudi postopek v tej smeri.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo
milo vreme z morebitnimi padavinami bo trajalo
še dalje.

Incident z Bolgarijo likvidiran

Sofija, 5. dec. tg. Jugoslovanski opravniki poslov
Smiljanje je bolgarskemu zunanjemu ministru iz-
ročil noto jugoslovanske vlade, da jemlje v vednost
odgovor bolgarske vlade radi dogodkov pred jugo-
slovanskim poslanštvom in odredbe proti policijs-
kim uradnikom, ki so zakrivil incident. Jugoslov.
vlada pričakuje, da bo bolgarska vlada v bodoče
storila vse, da se prepreči slinčni žalostni dogodek,
ker bi bila sicer prisiljena v varstvo svojega dosto-
janstva sama storiti potrebne korake, kljub temu,
da odkritosrečno želi dobre sosedne odnose. Na
koncu dostavlja še enkrat, da jugoslovanska vlada
upa, da se bodo prijateljski in korektni sosedni
odnosi z bolgarsko vlado lahko nadaljevali. S tem
se smatra incident za odpravljen.

Glavna skrb španskih iramasonov

Madrid, 5. dec. Pravosodni minister je pre-
čital v parlamentu zakonski načrt o sekularizaciji
do sedaj popolnoma katoliških pokopališč. Vsa ob-
šinska pokopališča bodo izgubila desedanjji katoli-
ški značaj. Podrli bodo zidove med desedanjji
katoliškimi in civilnimi pokopališči. Poslarski
zbornici bodo predložili načrt zakona o ločitvi za-
konov, k obsega 12 glavnih razlogov za ločitev. Lo-
čitev pa se lahko zahteva tudi brez utemeljenih
razlogov, če jo zahtevata oba zakonca skupno radi
medsebojnega nerazumevanja, čemur pa se sme
ugoditi šele po dveh letih zakona. Načrt zakona
izrecno določa, da se smejo pravnoveljavno z iz-
rekom civilnih sodišč ločiti tudi eni zakoni, ki so
bili sklenjeni cerkveno.

Avstrijska naredba o klirinškem prometu

Dunaj, 5. decembra. AA. Korbiro poroča.
Glavni parlamentarni odbor je sprejel vladno ured-
bo o klirinškem prometu z inozemstvom. Na pod-
lagi uredbe bo prepovedan po uveljavitvi sporaz-
uma o klirinškem prometu med avstrijsko Narodno
banko in Narodnimi bankami drugih držav vsa dru-
gi plačilni promet. Vsakdo, kdor bo postopal proti
uredbi, bo kaznovan.

Zagrebska vremenska napoved: Počasni se bo
pooblačilo. Precej stalno in zmerno toplo.

Državni pravdnik predlaga kazen 130 let proti 16 obtožencem

12 obtožencev naj se oprosti

Rim, 5. dec. tg. Na današnji razpravi izrednega sodišča v varstvo države je državni pravdnik predlagal proti 16 obtožencem kazen ječe od 2 in pol do 30 let, skupaj za 130 let. Za 12 obtožencev pa je predlagal oprostitev, ker krivda ni zadostno dokazana. Po poročilih italijanskih listov so bile zaslišane samo tri priče.

Rim, 5. dec. Fašistični tisk ne posveča posebne pozornosti procesu proti Slovanom iz Julijske krajine. Listi prinašajo o poteku razprave, ki se zaključuje še nocoj, kratka poročila, in sicer v več ali manj skriti rubriki »Sodnijska kronika«. Nekateri listi nazivajo obtožence »terroriste«, drugi zopet bolj milo »slovenske nemirnežet«. Procesi pred izrednim sodiščem so tako pogosti, da ne predstavljajo v Italiji nobene posebnosti več.

Kakor že javljeno, je sodišče že vnaprej določilo za razpravo samo dva dni, to je petek in soboto, čeprav nastopa pri procesu kar trideset obtožencev; sprito tega smatrajo pravni krogi proces za goloto formalnost in celi vrsti zagovornikov (dr. Pagliola iz Gorice, dr. Zennaro iz Trsta, dr. Kernot, De Sanctis iz Rima i. dr.) ne bo prav za prav ostalo nikako delo.

Zasliševanje.

O poteku razprave se izdajajo kratka cenzurirana poročila, ki jih nato priobčjujejo italijanski listi. Iz teh je razvidno, da je šlo zasliševanje obtožencev naglo od rok. Med prvimi je bil zaslišan Jelinič Zorko, akademik iz Gorice in vodja bivše »Zveze prosvetnih društev« v Gorici, ki je obdolžen, da je za Albertom Rejcem, ki je zbežal preko meje, vodil »tajno teroristično organizacijo« na Goriškem. Ako so poročila italijanskih listov točna, je Jelinič priznal, da je organiziral tajno organizacijo med Slovenci in Hrvati v Italiji, ki je imela namen, preprečiti raznaroditev slovenskega življa. Vendar ni organizacija v dosegu svojih namenov rabila nasilja, temveč je vršila svojo propagando z mirnimi sredstvi.

Leonardi Ciril, geometer iz Gorice, je zanimal, da bi bil izročil komu načrti za strateško važno

cesto, ki jo je gradil. Slišal je, da so njegovi prijatelji imeli nalogo, da pomagajo italijanskim antifašistom pri begu čez mejo. Bil je sicer član tajne organizacije, toda nikakor ni z nasiljem uveljavljal svoje ideje. Kot reven dijak je prejemal 100 lir mesečne podpore.

Dr. Avgust Štiligoj, odvetniški koncipient iz Gorice, je priznal, da je bil član organizacije, ki se je borila samo za avtonomijo Slovencev, nikakor pa ne za odcepitev Julijske krajine od Italije. Pomagal je širiti letake za volivno abstinenco leta 1929. Upravljal je dijaško menzo v Gorici, kamor je hodilo na hrano okoli 10 revnih slovenskih dijakov. Kuhanje je vodila gospa Komelova, dokler ni bila aretirana s svojim možem. (Komelova sta bila po nekaj dneh zapora izpuščena, ko je goriška policija od gospe Komelove izsilila izjavo, da je dr. Štiligoj upravljal kuhinjo.)

Hilarij Frančeskin, trgovec s kolesi v Gorici, je zanimal, da bi bil kdaj član tajne organizacije. Za organizacijo je šele zvedel, ko se je njegova žena Sofia (obsojena že na tržaškem procesu) pričela ti z razpečevanjem slovenskih listov. Priznal, da je nosil pisma iz Gorice na Proseki, toda tedaj ni vedel, da gre za pisma tajnih organizacij v Gorici in Trstu.

Cerne Alojzij, bivši policijski agent goriške kvesture, je priznal, da je obiskal na domu Alberta Rejca, ki je njegov rojak, toda nikakor ni vedel, da išče Rejca policija. Prav tako je Cerne zanimal, da bi bil kdaj javil Jeliniču, da ima goriška kvestura namen, preiskati njegovo slavo. In da bi bil naročil Frančeskinu, naj opozori dijaka Godniga, da ga išče goriška policija, in naj radi tega beži.

Rutar Anton, učitelj iz Čadrga pri Tolminu, je priznal, da je bil član izvršilnega odbora tajne organizacije, toda on bi bil vselej nastopil proti vsakemu nasilnemu dejanju, ako bi ga organizacija sploh imela v načrtu, ker je po njegovem mnenju zadostovala za obrambo slovenstva protiitalijanska propaganda.

Srečko Logar, učitelj in uradnik pri »Goriški Matici«, je zanimal, da bi bil član tajne organizacije, pač pa se je vpisal v društvo »Adrijat«, ki so ga oblasti dovolila. Tudi obtoženci dijak Gašpar Banko, čevljar Luznik Jernej in čista Matej

Mihalič in Josip Ferluga so izjavili, da niso pripadali tajni organizaciji ter zanikali vsako krivdo.

Danes dopoldne se je zasliševanje obtožencev nadaljevalo. Nato je govoril državni pravdnik.

Življenje jetnikov

Pariz, 5. dec. »Italia« prinaša zanimive podrobnosti o rimskem procesu. Rimski poročevalec tega lista podrobno popisuje posamezne obtožence. Glede policijskega uslužbenca Alojzija Cerneta pravi, da je težko bolan na pljučih in da je le s težavo podal svoje izjave pred sodiščem. O Štiligoju pripoveduje, da je silno nervozen in da kaže znake bolehnosti. Pred letom je v ječi obolel, in sicer na pljučih. Kakor večina drugih obtožencev, je bil tudi on zaprt sam v celici, in prav radi te osamljenosti so njegovi živci silno trpeli. Končno so se ga lotili živčni napadi in po enem izmed takšnih napadov, je preiskovalni sodnik odredil, da ga premestijo v celico z več jetniki.

Tudi Jeliniču se pozna, da je mnogo trpel, saj so se kmalu po njegovi aretaciji razširile govorice, da je podlegel trpljenju v ječi. Najslabše se je jetnikom godilo v Kopru, kjer so ležali na zemlji ali pa na cementu. Tudi v Rimu, kamor so prispeli maja 1930, se jim je v začetku slabo godilo. Zaprti so bili v zatohlih prostorih in posebno hudo jih je zadelo prepoved, da jim sorodniki ne smejo posiljati nikakih življenjskih stvari. Kakor znano, se je eden izmed obtožencev, to je Andrej Gropajec iz tržaške province, iz obupa vrget s tretjega nadstropja ječe in se na mestu ubil. Obtoženci se niso mogli več prenašati preiskovalnega zapora in so večkrat prosili predsednika izrednega sodišča, naj bi že enkrat določil dan procesa.

Demonstracija v Zagrebu

Zagreb, 5. dec. Včeraj so se tu vršile demonstracije akademske mladine. Mladina je korakala po ulicah ter se, pojoč narodne pesmi, napotila pred italijanski konzulat, da bi tam demonstrirala. Toda policija je demonstrante razgnala.

Občni zbor »Maribora«

Maribor, 5. dec.

Občni zbor »Maribora«, ki se je vršil dne 4. t. m. pod vodstvom predsednika »Maribora« g. Juvana, je pokazal, da je »Maribor« eno od najvažnejših pevskih društev v Mariboru in na Stajerskem sploh. »Maribor« šteje 93 pevskih moči, med njimi 45 ženskih in 48 moških glasov. V preteklem letu, ki je bil mali jubilej »Maribor« je namreč slavil svojo petletnico — nam je zapel v proslavo 80-letnice p. Hugolina Sattnerja, njegov oratorij »Vnebovstje«. S tem oratorijem je napravil »Maribor« tudi turnejo po Sloveniji in priredil v Mariboru dvakrat koncert, nato pa še v Ljubljani, Celju in Dravogradu. Razen v Ljubljani je bil koncert povsod zelo dobro obiskan. Mesto Ljubljana je počastila »Maribor« s pogostitvijo, za kar ji občni zbor izreka ponovno zahvalo. Poleg teh velikih koncertov, ki so sicer bili za društvo veliko breme, pa tudi finančna žrtev, je »Maribor« imel še koncerte svojega moškega zbora v Ljutomeru, Gornji Radgoni in Marenburgu. Stevilni društveni nastopi pri raznih prireditvah v Mariboru pričajo, da je bil »Maribor« pripravljen stalno sodelovati pri kulturnih in narodnih prireditvah. Na občnem zboru je članstvo sklenilo pristop društva k Ipavčevi župi. Za prihodnje leto ima »Maribor« prav lep delavni program. V Mariboru bo pripravil na Haydnovo 200-letnico znameniti oratorij »Stvarjenje«, nato pa bo priredil cerkvene koncerte v naši državi in izven nje. Poleg tega bo nastudiral mnogo slovenskih narodnih pesmi za ljudske koncerte v mariborski okolici. Prepričani smo, da bo »Maribor« tudi v prihodnjem letu pod strokovnim vodstvom svojega pevovodje g. Gašpariča gotovo izborno vršil svoje kulturno delo.

VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJSKE DRUŽBE UMRL.

Ljubljana, 5. decembra.

Danes popoldne je prišlo poročilo, da je umrl v Turinu vrhovni predstojnik Salezijske družbe, velečastiti gosp. Filip Rinaldi. Bil je tretji naslednik bl. Janeza Boska. Rojen je bil leta 1856 v Piemontu. Leta 1901 je bil izvoljen za vrhovnega ekonoma družbe, v kateri službi je ostal 21 let. Leta 1922 je bil izvoljen za vrhovnega predstojnika po smrti Pavla Albera. Bil je moč akromne zunanjosti, neustrudljivega dela in velikega duha. Pod njegovim vodstvom je Salezijska družba dosegla velik razmah v delu za vzgojo mladine in zlasti v misijonih.

Izredna seja mariborskega občinskega sveta

Zapisega mestnega načelnika, podnačelnika in novoimenovanih občinskih svetnikov - Spopolnitev in konstituiranje odsekov

Maribor, 5. decembra.

Danes popoldne se je sestal mariborski občinski svet k izredni seji, na kateri je izvršil zastopnik bana, banški svetnik Poljanec zapisega novega mestnega načelnika dr. Lipolda. Novi načelnik je nato zapisel podnačelnika Golouha ter novoimenovane mestne svetovalec dr. Müllerja, Sabothya in Pugla ter ostale nove občinske svetnike, zbrane polnoštevilno razen Karla Weesiaka, ki je odklonil imenovanje za občinskega svetnika. Novi obrazci v občinskem svetu se precej poznajo, saj jih je bilo kar 13 pomešanih med starimi občinskimi svetovalci. Mariborski občinski svet šteje 39 članov z županom vred. Med njimi so 4 odvetniki, 12 trgovcev, 5 ravnateljev in tovarnarjev, 2 profesorja, ostali pa so državni uradniki, upokojenost, obrtniki in delavci.

Po zapislegi je mestni načelnik zaključil sejo ter po parminutnem odmoru otvoril drugo, na kateri so se spopolnili odseki. V prvi odsek pridejo kot novi člani dr. Vauhnik, dr. Rapotec in prof. Favai ter kot namestniki Pugl, Pagon, Peric, dr. Müller in Hohnjec. V drugi odsek pridejo kot novi člani Golouh, dr. Kieser, dr. Rapotec, Sprah, Roglič, kot namestniki pa Ozvatič, Lahovič in Pagon. V tretji odsek pridejo kot člani: Inž, Jelen,

Poslovnik senata

Belgrad, 5. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in objavil zakon o poslovnem redu v senatu.

Senat sklicuje kralj z ukazom. Senatorji se morajo zbrati v kraju, kjer bo imel senat sejo. Tu morajo ostati in vršiti svoj posel do konca zasedanja, oziroma dotlej, da bodo seje odložene. Tajniške posle opravljajo začasnaj tajniki, ki jih izvoli senat na predlog predsednika. Delo verifikacijskega odbora traja pet dni. Nato se mora poročilo verifikacijskega odbora natisniti in izročiti senatorjem v treh dneh. Predsednik verifikacijskega odbora skliče nato sejo senata. Sejam senata predseduje do izvolitve senatnega predsedništva predsednik verifikacijskega odbora. Razprava o izpodbijanih mandatih sme trajati tri dni. Senatorji govorijo o tem največ pol ure. Če senat razveljavi mandat zaradi pomanjkanja osebnih pogojev iz §§ 29. in 10. zak. o volitvah senatorjev, zavzame njegovo mesto naslednji senator iz iste liste. Senatorji položijo prisego, ki je enaka prilegi poslancev. Senator ne more biti: član upravnega odbora uprave državnih monopolov, član upravnega ali nadzornega odbora Narodne banke in Državne hipotekarne banke, član upravnega ali nadzornega odbora onih delniških družb in pridobitnih podjetij, ki imajo rudniške pravice ali kakšne ugodnosti ali pa pogodbe o seči lesa v državnih gozdovih ali pa izjemne ugodnosti po posebnih zakonih.

Predsedstvo senata je sestavljeno iz predsednika, dveh podpredsednikov in treh tajnikov. Volitev predsedništva in dolžnosti posameznih članov so podobne volitvi in dolžnosti predsedstva narodne skupščine.

Senat ima stalne in posebne odbore. Stalni so: verifikacijski odbor, upravni odbor, imunitetni odbor, odbor za prošnje in pritožbe in finančni odbor. Stalni odbori trajajo do novih volitev, finančni odbor pa se izvoli na vsakem rednem zasedanju. Volitve v odbore so po listah s proporcionalnim sistemom in tajne. Finančni odbor ima 15 članov, drugi odbori po 11 članov.

Po izvolitvi predsedstva senata obvesti predsednik senata o tem predsednika ministrskega sveta, nakar sporoči predsednik ministrskega sveta predsedniku senata, kdaj bo Nj. Vel. kralj otvoril sejo senata osebno s prestolno besedo ali preko ministrskega sveta s poslanico ali z ukazom. Kadar kralj otvori sejo s prestolno besedo, zasedata senat in narodna skupščina skupno. Skupno sklepanje senata in narodne skupščine v skupnem zasedanju se vrši samo v to predvidenih primerih. Skupnim sejam predsedujeta predsednik senata in narodne skupščine izmenoma. Seje senata so javne, lahko pa so tudi tajne, kadar to zahteva predsednik, vendar ali deset senatorjev. Tajne izjave in predlogi se lahko sporoče javnosti le z vladnim pristankom. Razen tajnih in javnih sej ima senat lahko konference na predlog predsednika senata, vlade ali deset senatorjev. Prisostvovati jim smejo le senatorji in ministri.

Zakonski predlogi.

Zakonske predloge lahko stavišjo senatu s kraljevim pooblastilom poindni ministri in senatorji, če njihove predloge podpre najmanj petina članov senata. Amandmani se vlagajo pred načelno razpravo. Med posebno razpravo smeta predlagati amandmane le vlada in odbor. Zakonski predlogi so lahko tudi nujni Zakonski predlog, ki ga senat sprejme, se nato predloži narodni skupščini. Zakonski predlog je sprejet v celoti, kadar ga sprejmeta senat in narodna skupščina. Če ni soglasja v celoti ali v poedinostih med senatom in narodno skupščino, je predlog odbit. Predlog ne sme več priti v razpravo v istem zasedanju. Če se to ponovi tudi v drugem zasedanju, odloča o tem zakonskem predlogu kralj. Razpravo o proračunskem načrtu in o finančnem zakonu je treba urediti tako, da jo narodno predstavništvo sprejme do konca marca. Če vlada predloži senatu že sprejete mednarodne pogodbe, senat o pogodbah ne glasuje od člena do člena, niti ne sme sklepati o kakšnih izpremembah ali dopolnitvah. Predloge o resolucijah stavlja vlada ali senatorji. O resolucijah ni načelne razprave.

Interpelacije.

Senatorji lahko stavišjo ministrom kralja vprašanja. Izročati jih morajo pisмено preko predsednika senata. Minister odgovarja pisмено na isti način, če določeni senator izrečno ne zahteva ustmenega odgovora. Ministri morajo odgovoriti na interpelacije v istem zasedanju. Razprava o interpelacijah je, če senat drugače ne sklene, v četrtih

RAZPISANE SLUŽBE

Ljubljana, 5. dec. AA. Kraljevska banska uprava razpisuje na osnovi § 43 zakona o zdravstvenih in na podstavi pooblastila ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 25. novembra 1931, S. br. 21940 pri drž. bolnici za duševne bolezni v Novem Celju, službo asistenta, ki bo opravljal obenem posle upravnika te bolnice.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati splošne pogoje za sprejem v državno službo ter imeti kvalifikacijo, ki jo zahteva § 20. zakona o bolnicah za službo asistenta.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolkovanimi prilogi, je vložiti najkasneje do 28. decembra 1931 pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Suknje

in obleke

kupite dobro in poceni v tovarni oblek

Stermeki

Celje št. 18a

Hustrirani cenik in vzorci zastoni!

IZ TOVARNE DIREKTNO NA TELO TO JE POCENI, NAJ VI VEČ!